

Handläggare
Viktoria Ruggieri
Telefon: 08-508 33 084**Till**
Utbildningsnämnden
2020-09-24

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (Ds 2020:16)

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/980

Utbildningsförvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörEva Broström
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (Ds 2020:16) till utbildningsnämnden. Utredningen föreslår bland annat att socialnämnden ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om val eller byte av förskoleenhet. Ett annat förslag är att barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen.

Utbildningsförvaltningen är positiv till de förslag som presenteras. Det är bra att barnens rätt stärks. Förvaltningen framhåller samtidigt vikten av att utbildningsnämnden får den information som den behöver, bland annat för att säkerställa att förvaltningen inte lämnar ut information till den vårdnadshavare som barnet eller barnets vårdnadshavare ska skyddas från. Förvaltningen anser därför att det bör övervägas om socialtjänsten ska åläggas att informera ansvarig nämnd när beslut om skyddat boende är fattat.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång” (Ds 2020:16) till utbildningsnämnden för yttrande.

Ärendet

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i så kallat skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas. I januari 2018 överlämnades betänkandet ”Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (SOU 2017:112) till regeringen.

Under beredningen av betänkandet i Regeringskansliet har det kommit fram att förslagen bör kompletteras i vissa avseenden. De kompletteringar som departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” behandlar gäller främst förslag till lagstiftning för att ge socialnämnden befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren.

Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bl.a. för att möjliggöra sekretess hos kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende.

Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende.

Slutligen föreslås övergångsbestämmelser och vissa konsekvensändringar i SoL, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och i skollagen (2010:800)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

behandlas vid funktionshinderrådets sammanträde den 16 september 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de förslag som presenteras i departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende”. Det är bra att barnens rätt stärks. Förvaltningen har samtidigt några synpunkter avseende de förslag som berör förvaltningen direkt.

Vårdnadshavarens beslutanderätt i frågor som kräver samtycke under vistelsetiden

Enligt förslaget ska socialnämnden ges befogenhet att med endast den ena av två vårdnadshavares samtycke besluta om val eller byte av förskoleenhet.

Förvaltningen är positiv till förslaget, men vill i sammanhanget påpeka att det kan innebära svårigheter för förvaltningen att hantera bytet av förskola, eftersom utbildningsnämnden behöver underlag för att frånga huvudregeln gällande samtycke av båda vårdnadshavarna. Hur säkerställs det att utbildningsnämnden får underlag med information om socialnämndens beslut, om vårdnadshavare med skyddsbehov inte är tillgänglig för att inkomma med underlag när beslut om byte av förskoleenhet behöver fattas? Förvaltningen anser därför att det bör övervägas om socialtjänsten ska åläggas att informera aktuell ansvarig nämnd i kommunen när beslut om skyddat boende för barn/elev fattas.

Sekretess

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag vad gäller sekretess; förvaltningen ser samtidigt vissa kvarstående utmaningar. Om en elev har två vårdnadshavare, varav den ena är hotfull och farlig som barnet skyddas ifrån, måste skolan ha tydliga underlag för att kunna besluta att inte lämna ut information till den vårdnadshavaren. Om förskolan/skolan inte har fått kännedom om detta i samband att barnet/eleven har bytt skola, behöver skolan för att kunna undanhålla en vårdnadshavare information få underlag på socialnämndens beslut om att placera en elev på ett skyddat boende. Förvaltningen anser att det bör säkerställas att skolan/förskolan får denna information. Även utifrån denna aspekt anser förvaltningen att det därför bör övervägas om socialtjänsten ska åläggas att informera aktuell ansvarig nämnd i kommunen när beslut om skyddat boende för barn/elev fattas.

bidrag från kommunen uppkommer svårigheter vad gäller sekretess gällande förskolans verksamhet och adress.

Barn och unga i skyddat boende ska ha rätt till utbildning i vistelsekommunen

Förvaltningen är positiv till förslaget gällande bestämmelserna som innebär att barn och unga som vistas i ett skyddat boende ska jämföras med barn och unga som är bosatta i kommunen, när det gäller mottagande till nationella program i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, och har inga synpunkter på det.

Förvaltningen vill dock uppmärksamma svårigheter gällande utredningens förslag¹, att en elev som vistas i ett skyddat boende i en annan kommun än hemkommunen ska ha rätt att bli mottagen i grundskolan eller grundsärskolan i den kommun där eleven vistas, på motsvarande sätt som redan gäller för elever som vistas i hem för vård eller boende.

Hemkommunen, den kommun där eleven är folkbokförd, har en skyldighet enligt skollagen att tillsammans med vårdnadshavare se till att eleven fullgör sin skolgång, dvs. att skolplikten efterlevs. Stockholms stad bevakar skolplikten genom att utreda elever med problematisk frånvaro och elever som av olika anledningar saknar en aktuell skolplacering. Elever i skyddat boende kommer att handläggas på samma sätt som elever som vistas i ett hem för vård eller boende (HVB hem). Stockholms stad ”skolpliktsbevakar” dessa elever genom att det kommer information från vistelsekommunen, skolan eller socialtjänsten om att eleven går på en skola utanför Stockholms stad, varvid staden betalar ut skolpeng för eleven till huvudmannen för utbildningen.

Det händer dock att information om detta inte kommer fram till Stockholms stad som hemkommun. En utredning om var barnet avser att gå eller går i skola måste då inledas. Handläggare kontaktar vårdnadshavare, och i vissa fall socialtjänst för att få information om detta. I detta läge vet Stockholms stad som hemkommun inte var barnet vistas så det finns ingen vistelsekommun att kontakta för att få information om barnet blivit mottagen i någon skola. Det är inte ovanligt att denna typ av utredning blir komplicerad och långdragen. Dessa elever får därför inte alltid sin rätt till utbildning tillgodosedd.

För att barn i skyddat boende i praktiken ska få sin rätt till utbildning tillgodosedd, anser förvaltningen att det bör tydliggöras vem som har ansvaret för att en elev har en skolplacering. Det bör prövas om ansvaret för att informera hemkommunen och vistelsekommunen ska åläggas socialnämnden som är ansvarig för insatsen.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhetsanalys

De förslagna åtgärderna stärker barns rättigheter och innebär inte en påverkan på barn eller elever utifrån kön eller ålder.

Förvaltningen instämmer med utredningen att en realisering av förslagen kan innebära att våldsutsatta barn i högre utsträckning än tidigare får tillgång till vård och omsorg som motsvarar deras behov. Det skulle kunna bidra till att förhindra våldsutsatthet och våldsutövande i nästa generation och därmed på sikt bidra till att uppnå jämställdhetspolitiska mål om jämställd hälsa mellan kvinnor och män liksom att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Bilaga

Departementspromemorian ”Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende” (Ds 2020:16)